

Manevrele de toamnă

VIRGIL
MUNTEANU

Manevră, scrie dicționarul, înseamnă acțiunea de a dirija sau de a corecta traiectoria unui vehicul. Nava maritimă este un vehicul? Este. După ce a străbătut oceanele, vine ea să tragă la mal, să acosteze? Vine. Ei bine, atunci, căpitanul, cit e el de căpitan, și cîrmaciul, cit e el de cîrmaci, incredințiază timona unui ins venit de pe fărîm, pilotului. Pilotul n-a ieșit niciodată în larg, el n-a străbătut mările, dar el știe să acționeze dibaci și să alipească nava dancu fără să-i provoace stricăciuni. Așadar pilotul a făcut o manevră.

Sau ascult la radio: „pe o șosea acoperită cu mizgă și pe fondul unei oboseli accentuate, șoferul amator Cutare, proaspăt deținător al carnetului de conducere auto, a ațipit la volan, fiind la un pas de a părăsi carosabilul și de a intra în decor. Observindu-l la timp, soția acestuia a preluat pentru o clipă volanul și astfel a putut fi evitat un grav eveniment rutier“. Ce rezultă? Că madam Cutare a făcut o manevră iscusită.

Sînt manevre și manevre.

Sînt manevre militare, dar despre ele nu-mi place să vorbesc. Sînt și altfel de manevre. Sînt și în teatru manevre. Se spune în mod curent: mașiniștii manevrează decorurile. Iată că ne-am abătut de la definiția dată de dicționar. Decorul nu e vehicul! Și dacă tot ne-am abătut, și dacă tot sîntem în teatru...

Un director îmi spune: „Vreau să-l aduc pe Colpacci să-mi pună un Shakespeare, dar e tare ocupat. Nu mai știu ce manevre să fac“. Directorul, om plin de bune intenții, dar încă lipsit de experiență, vedea, în șirul de măsuri organizatorice firești, un șir de manevre. Alt director mi se plînge: „Am planul mare și trupa incompletă. Dă-mi un sfăt,

ce manevre să fac, s-o scot la liman!“ Iar manevre!

Cineva, care nu mai e director, spunea odată: „dacă vrei să-i fii în mînă pe actori, trebuie să știi să-i manevrezi!“ N-a prea știut, nu i-au prea ieșit manevrele. Astfel de manevre, care ies din limitele definiției date de dicționar, mai întîlnim prin teatre.

De pildă: un tînăr termină institutul și e repartizat, firesc, după lege, la un teatru care, întîmplător, e mai depărtîșor, mai la capătul fărîi, că și acolo sînt teatre. Ce face tînărul nostru? Manevre. Manevre de toamnă. Adică, în loc să se prezinte frumos la datorie, începe, unu, să caute un teatru mai aproape de Capitală, dacă nu chiar în Capitală; doi, să obțină din partea acestui teatru o cere de detașare pe șase luni, trei, să obțină din partea celui-lalt teatru o așa-zisă negație pe dispoziția de repartizare; patru, să capete transferul... Manevre!

Sau, odată cu toamna, în teatre încep repetițiile. Multe, în ritm intens. Regizorii, actorii, scenografilor, toți muncesc pe rupte. Un actor are, însă, alte planuri. El vrea să fie liber, el vrea să facă film. Și, atunci, începe mai întîi să refuze, cu sau fără argumente, rolurile primite, mai apoi să se roage, să implore, să i se pună dubluri, în sfîrșit, să capete un îndelungat repaus vocal... manevre!

Sau, vine, odată cu toamna, un regizor tînăr, căruia profesorii i-au prezis o carieră strălucită. Toți din teatru sînt nerăbdători să-l vadă la lucru. O tînără actriță e mai nerăbdătoare decît toți, ea vrea roluri importante, multe... Și atunci începe... ce? Începe prin a afla dacă tînărului regizor îi place muzica, dacă îi plac dulciurile, dacă îi plac nopțile cu lună sau fără lună... manevre... Manevre de toamnă!